

FÜGGETLEN ÚJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZ. SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP

Egész évre... 8 korona
Félévre... 4 "
Negyedévre... 2 "
Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:

SZILASSY ZOLTÁN

a Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetségének ügyv.-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

IX. ker., Üllői-ut 25. sz. (Köztelék).

Egy magyar-örménybarát halála.

A sok nemzetiség közül leghamarabb az örmények olvadtak be a magyar nemzetbe. Apaffi Mihály fejedelem alatt jöttek Erdélybe és már az 1848-i magyar szabadságharcban három örmény tábornoka volt a magyar honvédségnek. Kettő az aradi vértanuk között volt, Czecz tábornok Amerikában él még. Illő, hogy mindenkor tisztelettel emlékezünk meg e testvérnépről, mely beleolvadt a magyarságba.

Mult héten halt meg egy igaz örmény-magyarbarát, a magyar örménység egyik legkiválóbb alakja, *Szongott* Kristóf nyugalmazott főgimnáziumi tanár, az „*Armenia*“ magyar-örmény folyóirat szerkesztője és az Örmény Múzeum igazgatója, rövid szenvedés után, életének hatvanhetedik évében, *Szongott* Kristóf elemi iskoláit Szamosújvárott végezte, felsőbb tanulmányai után fiatalon letelepedett szülővárosában és az ottani gimnáziumnak lett tanára, amelyet negyvenévi szolgálat után 1903-ban hagyott el. Azóta minden szabad idejét irodalmi munkásságának szentelte.

Az armenisztika terén fáradhatatlan tevékenységet fejtett ki lapjával, melyet huszonegy éven át saját költségen szerkesztett. Ő fordította le örménynyelvre először

Petőfi több költeményét, továbbá Chorenei Mózes örmény történetíró „*Nagyörményország*“ című krónikáját magyar nyelvre. Ezenkívül megírta Szamosújvár monografiáját öt kötetben, halála előtt két héttel pedig

kiadta a „*Magyarok eredete*“ című munkáját, melyben a magyar-örmény rokonság elméletét hirdette és örmény forrásokból merített adatokkal iparkodott felfogását igazolni. Százakra menő tudományos cikk és az értekezéseknek egész sorozata jelzik félszázados írói munkásságát, mely most váratlanul megszakadt.

Önzetlenségét és nemes lelkületét jellemzi végrendelezése is, melyben a nejeire vonatkozó haszonélvezet fentartásával, minden ingó, ingatlan vagyonát és pénzét jótékonycélokra adta.

Gazdag könyvtárát és kéziratgyűjteményét s egyéb értékeit pedig az Örmény Múzeumnak hagyományozta. Elhunytát neje, szül. *Bárány* Veronka gyászolja.

De gyászoljuk mindnyájan, kik

ismertük önzetlen munkásságát, nemes törekvéseit. És sóhajtva kérdezzük magunkban, vajjon ki lesz az, aki az elhunytat pótolja szellemi téren, az örmény-magyar testvériség ápolásában?

Szongott Kristóf.

Jobb és megbizhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minőket 32 év óta

MAUTHNER ÖDÖN cs. és kir. udv. szállító magkereskedésében
BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-utca 33. sz.
IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. kaphat. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Más a beszéd, más a tett.

A németországi nemzetközi szociálisták a most lefolyt német képviselőválasztáson óriási kudarcot szenvedtek. Volt *nyolcvanegy* képviselőjük az 1903-évi választáskor, most pedig *harminccal apadtak*.

Mit jelent ez? Hiszen a német szociálista lapok ma is oly erővel, sőt nagyobbal dolgoznak, mint azelőtt. Mit jelent tehát ez az elhidegülés a szociálistáktól?

Talán kevesebb az időszzerű támadási anyag? Óh, nem. Sőt több, jobb mint eddig volt. Mert a német kormány 200 millió márkát kér a gyarmatok erősítésére, tehát ennek megtagadása olyan hatalmas kortesfegyver, amelyhez hasonló nem minden választásra akad.

És Németországban, ahol általános választójog van, tehát a munkások is szavaznak, éppen ott buknek el a híres nemzetközi szociálista-párt jelöltjei. A munkás nép buktatja ki őket.

Miért? Mert a németországi szervezett munkások már megunták a beszédet, a mindenféle földi javak ígéretését. Látták, hogy azok a nemzetközi szociálista vezérek, akik a népet vitték az ígéretekkel, csalogatták a boldogsággal, azok az apostolok, mikor képviselők jettek, akkor nem a népnek ígért boldogság megszerzésén törték magukat, de csak kötelességüket se teljesítették, hanem egymás között veszekedtek a koncert.

A józan német polgárság észére tért. Az álomból fölébredett, mert látta veszekedni koncokon az ő szentnek hitt apostolait. Mit tett nekik a nyolcvanegy szociálista képviselő? Semmit! Csak beszéltek, míg a néphez szóltak, veszekedtek, amint polcra jutottak.

Mikor pedig a német nemzet önértéztéről, nagyságáról van szó, hogy gyarmatok szerzése révén dicsőséget, a német iparnak piacot szerezzenek, mikor kétszáz milliót kellett megszavazni e célra, a német parlamentet szétkergette a császár, mert nem szavazta meg. Kiírták a választásokat, hivatkozva a *német nemzet hazafiságára, áldozatkészségére* és mi történt?

A nemzetközi maszlag szagos lett, a német polgárság hazafias és áldozatkészségre szavazott és a nemzetköziek elhullottak a választásokon.

Magyar munkások! ennek a német példának igen nagy jelentősége van. Ebből senki a világon annyit nem tanulhat, mint a magyar munkások és a magyar polgárság.

Nálunk még csak most dühöng legerősebben a nemzetközi világeszme. A mezei munkások ezreit kergeti bünbe, börtönbe. A gazdasági cselédek tízezreit csábítja ki a biztos állásból, a munkából. Az éves cselédek a nemzetközi apostolok csábító szavaira otthagyják a becsületes kenyeret, központi parancsszóra hozzák a harmincfillérés bélyeget a bizonyítványra. Mennek.

Mind mennek. Hová mennek? Maga ura akar lenni valamennyi! Hiszen nyáron csak megélhetnek, de jön a tél, a hideg tél, amikor nincs mezei munka és helyeiket elfoglalja a külföldi orosz és bolgár munkás. A nemzetközi cselédek pedig éhínség fenyegeti.

Ezt nemcsak mi mondjuk. Ettől a gondolattól már a nagyságos szociálista vezérek is rémülődnek. Ezt a megijedést bizonyítja az is, hogy az *Országos Földművelő Munkásszövetség*, melynek *Mezőfi* Vilmos képviselő az elnöke, fölhívást bocsátott ki szociálistáihoz, hogy igyekezzenek a munkaadókkal békés megegyezésre jutni s az aratási szerződéseket megkötni. Első pillanatra olyan derék dolognak látszik ez a józan hang, de azonnal kibújik a lóláb, ha megfigyeljük *Mezőfi*ék ujságját, amelynek bizony nem egy sorából rí ki az aggodalom, *mi lesz akkor, ha a kenyér nélkül maradt sztrájkoló aratók a jövő télen majd a szociálista vezérek ellen fordulnak?*

Más a beszéd, más a tett! Nagyságos szociálista apostol urak, a magyar munkást ne bolondítsátok többé mennyet-földet ígérő beszéddel, mert mind hazugság, amit ígértek.

Ott a példa Németországban, ahol már jóllakott a munkás és a polgárság a *beszédeitekkel*, mert rájöttek, hogy *tenni* nem tudtok. Csak zavarost csináltok, hogy az ugorkafára felkapaszkodjatok.

Magyar munkások, magyar polgárok! Okuljatok a németek példáján és tanuljátok meg, hogy *más a beszéd, más a tett!* a nemzetközi szociálisták pedig csak maszlag, mely szédít, de jót nem hoz, *tettek* nem követik a beszédet nálunk se, miként nagy Németországban.

Péterfy Tamás.

Az ország dolga.

Az elmúlt héten az országgyűlés a költségvetés befejező jegyzékét tárgyalta és elfogadta. Ezzel telt el a hét eleje, míg *Polónyi* miniszter lemondása csütörtökön foglalkoztatta a Házat.

Polónyi miniszter azért határozta el magát a lemondásra, mert még a látszatát is el akarja kerülni annak, hogy mint miniszter befolyásolja a rágalmozói ellen indított sajtópör menetét. Ugyanakkor megtette feljelentését *Lengyel* Zoltán ellen a bíróság előtt mint magánember. *Polónyi* miniszter csütörtökön hagyta el a bársonyszéket. Bucsúzójában azt mondta, hogy megyek egy padsorral hátrább, de eszmémnek ezután is olyan hű harcosa leszek, mint voltam húsz éven keresztül a függetlenség szolgálatában.

Hogy ki lesz *Polónyi* utódja, az még nem ismeretes, *Günther* Antal van kiszemelve, de mindenesetre kívánatos lenne, hogy az utód, bárki legyen is, annak a gazdag és üdvös programnak megvalósítását tűzze ki céljául, amelyet a távozó miniszter terjesztett nemrég a képviselőház elé.

A legjobb minőségű háztartási és gazdasági cikkek, hamisítatlan jó italok a legkedvezőbb árakon a fogyasztási szövetkezetek útján szerezhetők meg. A melyik faluban fogyasztási szövetkezetet akarnak létesíteni, a mozgalom kezdeményezői forduljanak utbaigazításért a

„Hangya“, a Magyar Gazdaszövetség Fogyasztási és Ertékesítő Szövetkezetéhez
BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám.

Rudolf trónörökös emlékezete.

Rudolf trónörökös halálának mult héten volt évfordulója. Az évfordulón a bécsi kapucinusok szarkofágja virággal volt díszítve. Reggel nyolc órakor megjelent a sírboltban a király s a trónörökös, valamint Erzsébet királyné szarkofágjánál csendes imádságot mondott, azután visszatért a Hofburgba. Vilmos német császár Rudolf trónörökös halála évfordulója alkalmából látogatást tett Szőgyény-Marich osztrák-magyar nagykövetségénél. A császár, aki osztrák-magyar tábornoki egyenruhát viselt, egy óránál hosszabb ideig időzött a nagykövetségi palotában.

Az óvónők fizetésrendezése.

Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter a napokban fogadta az ország kisdiednevelőinek küldöttségét. A kérelmet Tamár Emma jászapáti óvónő adta elő s kérte a minisztert, hogy az óvónők fizetését a tanítók fizetésjavításával egyidőben rendezze. A miniszter igen szívesen fogadta az óvónők küldöttségét és válaszában hangsúlyozta, hogy az óvónők kérelmét méltányosnak találja és helyzetükön javítani a tőle kitelhető módon igyekezni fog. A küldöttség azután felkereste Tóth János államtitkárt is.

Az áruforgalom újabb beszüntetése.

A magyar államvasutakon régen nem volt ilyen nagy árutolódás és kocsihiány, mint most. Nemcsak a személyvonatok késnek, hanem a teherforgalom is elakadt.

Mult hét keddjén a magyar államvasutak igazgatósága hivatalosan jelenti, hogy az árufelvételt néhány napi időtartamra beszünteti a következő vonalakon:

Budapest—Arad—Tövis.
Budapest—Cegléd—Szolnok.
Szolnok—Nagyvárad.
Budapest—Hatvan—Ruttká.
Hatvan—Miskolc—Sátoraljaújhely.
Miskolc—Kassa.
Budapest—Galánta—Marchegg.
Galánta—Zsolna.

A teherforgalom beszüntetése ezeken a vonalakon csakis közönséges áruszállítmányokra vonatkozik. Kivételt képeznek: szén, tűzifa, élő állatok, élelmiszerek, gyorsan romlandó árúk, nyersolaj, petróleum, zsiradékok, friss dohány és só.

A „Független Ujság”-ban megjelent képek lemezeit kölcsön adja a kiadóhivatal.

• SZÖVETKEZETI ÉLET •

A hitelszövetkezetekről.

A hitelszövetkezetnél azonos a tagok és a szövetkezet érdeke. A szövetkezetnek nemcsak az a célja, hogy a hitelbe adott pénzt kamatostul visszakapja és nemcsak azt nézi, hogy a kölcsönvevő vagyona elegendő biztosítékot nyújt-e arra nézve, hogy a hitelező követelését visszakapja még akkor is, ha az adós akár az egész összeget azonnal könnyelműen eltékozza. A szövetkezetnek az a rendeltetése, hogy tagjainak gazdasági boldogulását előmozdítsa. Tehát nemcsak arra néz, hogy az adós vissza tudja-e majd fizetni a kölcsönt, hanem más tekinteteket is figyelembe vesz. Így mindenekelőtt törődik azzal is, hogy a kölcsönkérő miként használja fel a hitelt, amelyet igénybe vesz. Nem az anyagi biztosíték döntő elsősorban, hanem az illető személyes tulajdonságai, megbízhatósága, takarékosága, szorgalma, törekvése. Nem fog adni kölcsönt olyan embernek, még ha pénze teljesen biztosítva lenne is, aki könnyelmű költségeinek fedezésére akarja a kölcsönt fölhasználni, ellenben rendelkezésére bocsátja a szükséges hitelt annak, akinek egyéni megbízhatósága a biztosíték arra nézve, hogy a kölcsönt hasznos beruházásokra fogja fölhasználni, úgy hogy fokozódó jövedelméből nemcsak a kamatot fogja megfizetni és a tőkét törleszteni, hanem azonfelül neki is marad valami belőle. Míg a takarékpénztárak és egyéb nyereszkesedően alakuló hitelintézetek egyenesen arra csábítják az embereket, hogy könnyelmű hitelt vegyenek igénybe, addig a szövetkezet kizárja a könnyelmű hitelezést és csak az igazi szükségletet tekinti. A szövetkezet nem is terjeszti ki működését egy egész megyére, vagy éppen az egész országra, hanem egy falura, vagy legfeljebb két-három falura, úgy, hogy a szövetkezet vezetősége ismer mindenkit, akinek kölcsönt ad. De ennek az egy-két falunak lakosságát a szövetkezet neveli is, arra tanítja, hogy a szorgalom, törekvés, előrelátás a gazdasági emelkedés eszközei s olcsó hitellel is csak azt támogatja, akiben ezek a tulajdonságok megvannak. Ily faluban a takarékoság, a korcsmázástól való tartózkodás, a szerénység nem gúny tárgyai lesznek, hanem utánzásra szolgáló példák és gyökeret ver az a meggyőződés, hogy egyedül e tulajdonságok jutalma lehet embertársaink megbecsülése, a gazdasági haladás és boldogulás.

Ezért vették kezükbe a magyar agráriusok a hitelszövetkezetek alakítását, ezért teremtették meg a falusi

Gazdasági-, főzelék- és virágmag

beszerezhető a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

➡ Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldünk. ➡

hitelszövetkezetek egész hálózatát az országban és ezért sürgették a hitelszövetkezeteknek pénzügyi szükségletének kielégítésére állami támogatással egy országos szervezet megalkotását. Az a mozgalom, amelyet ebben az irányban megindítottak, rég túl van a kezdeti nehézségein. A hitelszövetkezetek száma immár állandóan szaporodik s az országos szervezet is eredményesen működik. Elmondhatjuk, hogy azokban a községekben, ahol hitelszövetkezet van, a kisgazdák személyes hitelszükségletének kielégítéséről gondoskodás történt. Sürgetnünk kell mégis, hogy a magyar agráriusok által megkezdett munkában tovább haladjunk s a hol még nincs, mindenütt hitelszövetkezetet létesítsünk.

De ezzel a kisgazdák hitelének kérdése még végleg megoldva nincs. A mezőgazdaság érdekeinek évtizedeken át való elhanyagolásának szomorú következménye, hogy ha a mezőgazdasággal foglalkozó osztályt meg akarjuk menteni, mindig újabb és újabb föladatokat merülnek föl. Ily föladat a magyar agráriusoknak az a törekvése, hogy községi szövetkezetekkel hálózást hoznak az országban s a községi szövetkezet gondoskodjék azután arról, hogy a birtokos is a községi szövetkezetben elhelyezett árú után kölcsönben részesülhessen.

Keresztény fogyasztó szövetkezetek értekezlete.

A napokban Szolnokon népes értekezletet tartottak a szövetkezeti eszme barátai.

A helybeli vasuti munkásoknak tekintélyes csoportján kívül képviselve voltak: a kunszentmártoni, zagyvarétkási, alattányi, besenyszögi, törökszentmiklósi, tiszavárkonyi és szolnoki keresztény fogyasztási szövetkezetek igazgatósági tagjai közül számosan. Bevezetőleg *Vildfeuer* Károly igazgató tartott előadást a szövetkezeti tömörülés szükséges voltáról s annak a nép könnyebb megélhetése érdekében kínálkozó előnyökről; hangsúlyozta a szövetkezeti hűség és elszánt támogatás szükségességét s a központhoz való ragaszkodás áldásait. Utána *Molnár* István vette át a szót és azt fejtegette: Mi haszna van a fogyasztási szövetkezeti tagnak abból, ha hitelszövetkezetet is állítanak? Fejtegette a készpénzfizetés előnyös és szükséges voltát, magának a fogyasztási szövetkezetnek felvirágzása érdekében; továbbá azt a hasznot, mely a tagra hárul, ha szükségéből kölcsönrel bár, de mégis készpénzzel fizet. Ugyanis a kölcsönpénz, pl. száz korona évi kamata legföljebb 8 korona, de ha ezt a pénzt értelmesen és takarékosan forgatjuk a háztartásban, úgy, hogy belőle 1—2 hónapra nagyban — tehát olcsóbban — és készpénzzel, tehát pénzügyi engedménnyel vásárlunk be, akkor ezen címen az a száz korona legalább is 30 korona hasznot vagy megtakarítást jelent ami háztartásunkban, vagyis négyszeresen megtérül. Ezt a megtakarítást a hitelegyletben tőkésítve, tisztán ügyeskedéssel félreteheti a gondos gazdasszony és belőle 3—4 év alatt szép kis háztartási forgótőkét biztosíthat magának. Ezután *Zlinszky* János ügyész fejtegette a hitelegyletek megalakításának és vezetésének könnyűségét s biztos felvirágzási feltételeit, helyesen utalván arra, hogy ez a nép vagyoni függetlenségének, földszerzési képességének egyetlen biztos feltétele. Befejezőleg utalt arra, hogy a szövetkezeteknek érdekükben állana állandó s alacsony jogtanácsost tartani, hogy így a perek megelőzhetőek, az okmányok kiállíthatók, a vitás ügyek békés uton elintézhetőek legyenek. Záradékként újra *Molnár* István lépett fel az emelvényre s a termelő kisgazdák korszerű feladatairól értekezett, *Kisfaludy* Nándor mondott az előadónak ügyszóvártáért köszönetet.

• MI UJSÁG? •

Kitüntetett szobrászművészek. A király *Stróbl* Alajos szobrászművésznek, a szobrászati mesteriskola igazgató-tanárának és *Zala* György szobrászművésznek — a művészet terén szerzett érdemeik elismeréséül — a Ferenc József-rend középkeresztjét adományozta.

Szerb jogászok Budapesten. A belgrádi egyetem jogi karának számos hallgatója négy professzor vezetésével Budapestre jött, ahonnan több utat tett az országban, hogy megnézze nevezetesebb gyűjtőfogházainkat és javító-intézeteket.

Díszmenet a király koronázási jubileumán. A király megkoronázásának negyvenéves jubileuma alkalmából, mely ez év június 8-ikára esik, nagyszabású művészi, kulturtörténelmi és néprajzi díszmenetet terveznek a fővárosban. A díszmenet a művészi tervezet szerint a rendes bandériális felvonuláson kívül, melyben díszhintokon ősi magyar díszben a főúri hölgyek is résztvennének, magában foglalná először a hadtörténelmet kezdve a honfoglaló lovasságon, az Árpádkorabeli kún lovasságot, Nagy Lajos, I. Mátyás és a XVI—XVIII. század katonáit, különös súlyt fektetve a világhírű lovasságra; másodsor az ipartörténelmet, kezdve a honfoglaló fegyverkovácsok és íjgyártók, folytatva a régi iparos várnépen és különböző céheken, mindannyi fantasztikusan szimbolizált művészi kocsikon; harmadszor a néprajzi részt, mely a magyar vidéki nép javát foglalná magában a maga eredetiségében, részben háziiparával festői viseleteikben. A terv már teljesen készen van és a tervezők most az udvar és a kormány erkölcsi támogatását igyekeznek megnyerni.

Megfagyott emberek. Sepsiszentgyörgy mellett *Feder* Ignác vándorkereskedőt, aki levelező-lapokkal és névjegyekkel járt a vásárokról, Imecsfalva közelében az országuton találták megfagyva. — Szentkatolna határában is találtak a minap megfagyva egy embert, *Horovitz* Nándor, ezelőtt oszlopi kereskedőt. — *Kudélka* Ferenc gyöngyösi illetőségű jegyzői irnok a minap *Tarjánból* Markaz községbe menet az abasári vizes pince mellett ittas állapotban elaludt és megfagyott. Holttestére másnap akadtak rá a csendőrök. — *Debrecenből* jelentik, *Halápon* megfagyott egy házaspár saját otthonában: *Pipó* Bálint és felesége. — *Miskolcra* jelentik, hogy ott a legutóbbi kemény hideg napok egyik éjjelén *Varga* Mihály, hetvenéves napszámos megfagyott. *Varga* egy istállóban kért éjjeli szállást, de a rettenetes időjárás még ott is elpusztította.

Az oláhok terjeszkedése. Ezelőtt három hónappal *Szapáry* Pál gróf eladta 1285 holdnyi ujszentpéteri birtokát egy bácskai konzorciumnak. Ez a konzorcium azonban hamar megunt az üzletet és szeretett volna túladni a birtokon. A szándékról tudtak Szegeden is, próbálkoztak is innét egynémelyek megalkudni rá, de csak abbamaradt minden szegedi ember akciója. Vevő azonban mégis jelentkezett: megvette az aradi *Viktória román pénzügyintézet* 1,200,000 koronáért. Az új tulajdonos terve szerint a 15 holdnyi parkkal körülvett kastélyból *román kollégium* lesz, azonfelül a csanádmezei Sajtényből oláhokat fognak 700 holdnyi fundációval az elsőminőségű ártéri földre letelepíteni.

Egy magyar hajó kalandja. A Magyar Keleti Tengerhajós Részvénytársaság „*Kelet*” nevű gőzöse,

amelyen annakidején Rákóczi fejedelemnek és bujdosó társainak hamvait szállították Konstantinápolyból Konstanzába, a viharos Fekete tengeren eltűnt és már attól félték, hogy katasztrófa érte. A gőzös szombaton hagyta el Szulinát és vasárnap reggel kellett volna Konstanzába érkeznie, de napokon át nem jött róla hír. Burgaszól jelentik, hogy a gőzös szombaton reggel végre az ottani kikötőbe érkezett. Utközben elfogyott a gőzös színekészlete. A kapitány nem tudott másként segíteni, mint hogy összetörte az első és második osztályu kabinok berendezését és azzal fűtetett a kazánban. Így azután nagynehezen folytathatta útját Burgaszig. A gőzöst vastag jégkéreg borítja és napokig eltart, amíg megszabadítják a jégtől. A legénységnek nem történt semmi baja.

Halászkok balesete. Rigából jön a hír, hogy a rigai tengeröbölben elszakadt egy jégtömb, a melyen 14 halász tartózkodott. Az ár a jégtömböt kihajtotta a nyílt tengerre. A halászkok megmentésére egy jégzúzó-hajó és egy magángőzös indult el. Az Oranbor jégzúzó megmentette azt a 14 halászt, a kiket az ár egy jégtáblán kihajtott a sík tengerre. A halászkok a hajón visszatértek.

Magyarrá lett külföldi milliomos. Egy éve mult, hogy Thyssen Endre, a híres német bánya-milliomos fia feleségül vette *Bornemisza* Gábor báró leányát. A boldog férj annyira megkedvelte Magyarországot, hogy *magyar állampolgárrá* lett és Vas megyében megvásárolta a rohonci uradalmat és oda költözik. A fiatal pár a minap érkezett meg Bécsből Rohoncra, ahol a község elöljárósága, uri osztálya és népe ünnepies fogadtatásban részesítette. Az új földesúr a Savojai Eugén által épített rohonci kastélyt teljesen javíttatja és több mint száz termet ujonnan butoroztat. A több százezer koronára rúgó munkát, a melynek elnyerése végett számos osztrák cég tett ajánlatot, Thyssen mind magyar iparosoknak akarja juttatni. Vas megyében nemcsak az előkelő társaság körében keltett örömet Thyssenék letelepedése, hanem a környék népe is nagy reményt fűz az új földesúrhoz, aki több ipari vállalatot fog uradalmán létesíteni, mert a gazdasági terén is hasznára akar lenni új hazájának.

Megszökött kozákezred. Pekingből sürgönyzik, hogy Ensu, a kirini tatár csapat parancsnoka jelenti, hogy Csangcsutól északra egy kozákezred megszökött. A szökevények a gyorstüzelő ágyukat magukkal vitték. A csapat Mongólia határára vonult és rablással szerzi meg magának a szükséges élelmiszereket. Ensu, aki csapatával nem képes a kozákokat legyűrni, a kínai kormánytól csapatokat kért segítségül.

Debrecen lakossága tüzelő nélkül. Debrecenben néhány nap óta városszerte nagy zavart kelt a tüzelő hiánya. A veszedelmet a városi tanács gondatlansága okozta. A városban nincs tüzifa és a hatóságoknak nincs

biztató, reményt nyújtó szava sem. Egyik-másik iskolában megszüntették a tanítást, mert nem tudnak fűteni s lehet, hogy néhány nap mulva ipari és gyári üzemet is abba kell hagyni. A városházán a házipénztár csukott ajtaján ökölnyi betűkkel áll ez a felírás: „Semmiféle fa nincs. Nem tudjuk, hogy mikor lesz!” A városházán azt mondják, hogy a héten négyszáz öl botfát akartak beszállítani a guti faraktárba, de nem teheték, mert nincs oly vállalkozó napszámos, aki a bánki erdő száraz fáit a vagonokra rakja. Azt is mondják, hogy Bánkon nyolcezer öl fája van a városnak, de ezt se tudják beszállítani. Nem akad ember. A hideg időben nem vállalkoznak a munkára.

Az adóemelés halottja. Kaposváron egy Szerec József nevű földmives öngyilkosságot követett el a minap abbéli elkeseredésében, hogy ismét emelték az adóját, pedig alig tudott már megélni. Szombaton reggel megjelent az adóhivatalban, hogy a házacska és földje után járó adóját megfizesse. Amikor az adóhivatalban tudtára hozták, hogy adója kétszer akkora, mint a mennyinek gondolta, nyomban hazatért és a fászkamrájában szívenlőtte magát.

Vadember Szatmáron. Szatmárnémetiben *Tankóczi* Gyula főkapitány a város határán a cserjésben vadászva, véletlenül egy földalatti barlangra bukkant, ahol egy valóságos vadembert fedezett fel. A főkapitány csendőrökkel szállította ezt az embert a városházára és kiűnt, hogy neve Laboncz János, 27 éve lakik az erdőben, növénynyel táplálkozott, beszélni már keveset tud és kinézése borzadályt kelt. A rendőrség a barlanglakó embert kórházba szállította.

Letartóztatott török pasa. Párisban letartóztatták *Montran* pasát, aki az előkelőbb társaságoknak is szívesen látott vendége volt. Már évek óta lakik Párisban és régi tárgyak adás-vevéseivel foglalkozott, de nem üzletszerűen hanem csak kedvtetésből, amint sok francia mágán teszi. A nemrég leleplezett szélhámos bankár, Fléres ügyében, aki Hohenlohe herceget érzékenyen megkárosította, kompromittálva van *Montran* basa is. A rendőrség régóta figyelemmel kísérte és amikor most legutóbb az Odeon-színház egyik művésznője följelentette, hogy kétezerkétszáz frank értékű gyűrűt csalt ki tőle, házkutatást tartottak nála, melynek következménye az lett, hogy letartóztatták.

Gyilkosság az országúton. Pécsről jelentik, hogy a baranyamegyei Oroszló község határában az országúton a hóban szíven szúrt, ismeretlen ember holttestére akadtak. Az ismeretlen ötven év körüli, napszámos ember lehetett, akit az úton gyilkoltak meg, zsebeit kiforgatták, lehúzták téli gunyáját s ott hagyták az országúton. A holttest fején is több seb hely van s mellén a szíve felett véres seb tátongott.

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK ELLÁTÓ

— SZÖVETKEZETE —

Budapest (Központi Vásárcsarnok)

Igazgatóság és központi iroda: IX., Imre-utca 4. sz.

☛ Nagy kópincezéi: BUDAFOKON. ☛

ÉRTÉKESIT husféléket, baromfit, vadféléket, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és mindennemű ÉLELMICZIKKET. Hordóbor-értékesítő osztály. Égetett szeszesitalok értékesítése.

A Magyar Országos Méhészeti Egyesület vezérképviselői.

A szövetséget tagjai kedvezményben részesülnek!

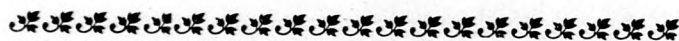
Mindennemű értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

Tűz az egri múzeumban. Egerből táviratozzák, hogy minap délben a fűtőkészülék hibás volta miatt tűz ütött ki a műtörténeti szempontból jelentékeny egri városi múzeum egyik szobájában, melynek tartalma jóformán teljesen elpusztult. A szomszédos Wallenstein-szobát megmentették. A kár nagysága jelentékeny és számszerűleg meg sem állapítható, mert számos elpusztult tárgy mint eredeti, teljesen pótolhatatlan. Biztosítással csak kisebb összeg van fedezve.

Éhségstrájk. Temesvárról írják: A temesvári fogházban ülő Petromány Anna, a hirhedt knézi méregkeverés hősnője, éhségstrájkba fogott. Mivel tettének okát adni nem akarta, azon föltevésben, hogy gyomorbaja van, gyomormosást akartak végezni rajta. Ettől azonban úgy megijedt, hogy megigérte, hogy ezentul enni fog. Az asszony négy napig nem nyult ételhez.

Elfogott pénzhamisítók. Az újvidéki rendőrség elfogott egy asszonyt, aki igen jól sikerült hamis százkoronást értékesített. Az asszonynál négy darab pompás utánzatot találtak. A rendőrség távirati megkeresésére azután Bulkeszen elfogtak egy embert, akinél nagyobb mennyiségű, ugyanolyan sorszámú hamis pénzt találtak. Ugyanebből a forrásból származó hamis pénzt hoztak forgalomba Ujfuttagon is. A vizsgálatot a legrészletesebben mederben folytatják.

A „Független Ujság“-ra mielőbb fizessünk elő, hogy a lap szétküldésében akadály ne legyen.

„AGRARIA“

magyar gépforgalmi részvény-társaság
a szab. osztr.-magy. államvasut-társaság
resiczai mezőgazdasági gépgyáranak
vezérügynöksége

! Mezőgazdák különös figyelmébe! !

EGYETEMES ACZÉLEKÉK

Tiszta aczélanyag
saját hámorainkból.

Eltörhetetlen tégely**aczél**-ekefej.
Pánczél**aczél**-kormánylemez.
Magasított **aczél**ekefej.
Porvédő kerekek.
Aczél gerendely.

Csak kitámasztott **nyeregkerettel** bíró taligát szállítunk.

Ekegyártás terén **legelső** rangú magyar gyártmány **fe**lülmulja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

Kérjünk árjegyzéket, mivel ez az összes talajművelőgépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt és díjmentesen küldetik.

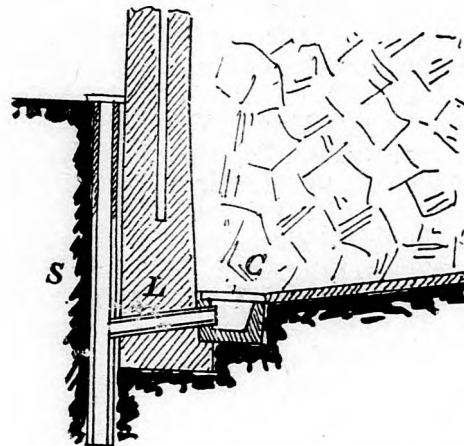
Rövidített levélcím:
„AGRARIA“ Budapest, V., Váci-ut 2.
Sürgőnyezim: „AGRARIA“ Budapest.

• GAZDASÁGI DOLGOK •

Célszerű ujitások jégházakon és hűtőkamrákban.

Jégvermek és jégházak építésénél tudvalevőleg első s egyetlen törekvésünk az, hogy az elkerülhetetlen jégvesztésüket a lehető legkisebbre szorítsuk. Tudjuk, hogy e célból: *a)* a jégtömeget minden oldalról rossz hővezetővel kell körülvenni, mely a külső s a belső hőfokok közti káros hőkiegyenlítést korlátozza; *b)* hogy a jeget szárazon kell tartanunk, vagyis gondoskodnunk kell nemcsak arról, hogy a környéken összegyűlt eső, hó vagy altalajvíz a verembe ne hatolhasson, hanem — ami nem kevésbé lényeges — arról is, hogy a jég olvadási vize mindig **kellő** lefolyást találjon. Ismeretes továbbá: *c)* hogy a jégtömeg alakját olyanra kell szabni, hogy a levegővel érintkező felülete a lehető legkisebb legyen, mert a jég mindig a felületén olvad s egyenlő tömeg s azonos viszonyok között az a tömeg

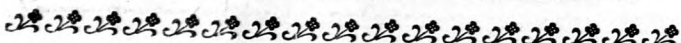

A jégvíz elvezetése a földalatti vermekből.

lesz állandóbb, melynek alakja leginkább közelíti meg a kockáét; végül *d)* hogy a jeget lehetőleg alacsony hőfokkal, tisztán és tömören kell beraktározni s a vermet minél kevesebbet szabad csak kinyitogatni.

Hogy mily utakon és módokon és milyen szerkezetekkel lehet ezen — csak főbb vonásaiban jelzett — kívánalmaknak eleget tenni, azt már sokan és sokszor megírták és mi is több ízben foglalkoztunk e kérdéssel lapunk hasábjain. Jelen sorainkkal csak egynehány általános alkalmazott helytelen konstrukcióra, illetve ezeknek célszerű javítására és egynehány újabb eszmére, mondjuk újitásra akarunk utalni.

Előre kell azonban mindjárt e helyt bocsátanunk, hogy mint minden komplikáltabb szerkezet, úgy az alatti módosítások is csak oda valók, hol a jég beszerzése és megtartása fontos tényező és talán nehéz feladat is. Mert ott, hol a jégre úgyszólván biztosan lehet számítani, hol az nagymennyiségben és kéznél van, ott kár volna sokat kombinálni. Ily helyeken összehordtunk egyszerűen valami kiásott verembe vagy akár magára a föld színére is egy szalmaasztag alá 2—3-szor annyit, mint amennyit a kevésbé kedvező körülmények között levők a jégházba hordanának össze s ez a jégtöbblet talán többet használ magának a jégnek — hiszen „a jeget csak a jég képes eltartani“ — mint a leggondosabb elszigetelés.

Sajnos azonban, hogy aránylag kevesen vannak oly szerencsés helyzetben s hazánk legtöbb vidékén — különösen a tejgazdaság mostani aranykorában — a jég tekintélyes tényező s megszerzése nem is minden évben abszolút biztos, de ha van, még akkor is nehézkes és költséges s ez okból a már beszerzett jég megtartása, konzerválása számbavehető pénzbeli értékkel is aequivalens. Az ilyen helyeken aztán már megszívlelendőnek vélem az alattiakat is.

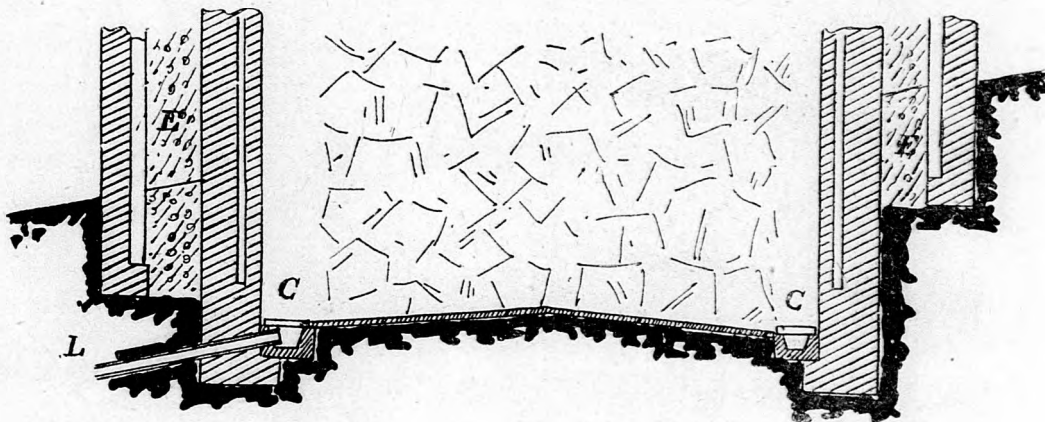
Általánosan ismert természetes dolog és bevezető sorainkban is megemlítettük, hogy a jég mindig a felületén kezd olvadni. Ha a nyár folyamán egy addig még meg sem bolygatott jégverembe nézünk, a tető alatt s a falak mentén jeget nem találunk, mert az ott a hőkiegyenlítés és kisugárzás következtében a legondosabb izolálás dacára is elolvadt. E jégvíznek egy része ugyan elszivárog, a föld s a fal beszívja, a többit azonban vízátatlan talajon el kell vezetnünk, különben a jég alja vízben áll s rohamosan apad. Elvezetésére szolgálnak rendszeren a szivárgó gödrök, a gyűjtőaknáknak stb., melyeket még azon esetben is, ha a jég nem egy rácsozata, hanem direkt a földön fekszik, következte-

egyidejűleg történik s így nem nehéz munka még azon kedvezőtlen esetben sem, ha víznyelőréteg esetleg csak pár méterrel a fenék alatt kezdődnek. Ott, hol a víz nem szivároghat el és le sem vezethető, ott természetesen nem marad más hátra, mint a merőleges csőből a vizet időnkint kiszivattyúztatni.

C csövezetést portland-betonból csináltatom 25—30 cm. belső átmérővel. Métere elhelyezéssel és tömítéssel együtt mintegy 7—8.50 koronába kerül.

Mint mindnyájan tudjuk, a bevermelt jég nagyrésze még a legjobban csatornált jégházban is elolvad, tehát teljesen elvész. Az ez irányban végzett vizsgálódásaim azt mutatták, hogy ez a veszteség még a legkedvezőbb esetben is meghaladta a 45—50%-ot, azaz alig volt jégház, melyből az év alatt többet ki lehetett volna hordani, mint a beraktározott mennyiségnek a felét.

A jég olvadását megakadályozni nem áll módunkban, de az így előálló veszteséget csökkenthetnők némiképp, ha az olvadási vizet, melynek hőfoka $+2^{\circ}\text{C}$ körül ingadozik, hűtés céljára kihasználnak. Ezen ideán alapul a harmadik képen vázolt elrendezés. A jég itten egy *R* rácson fekszik, mely alatt a cementből

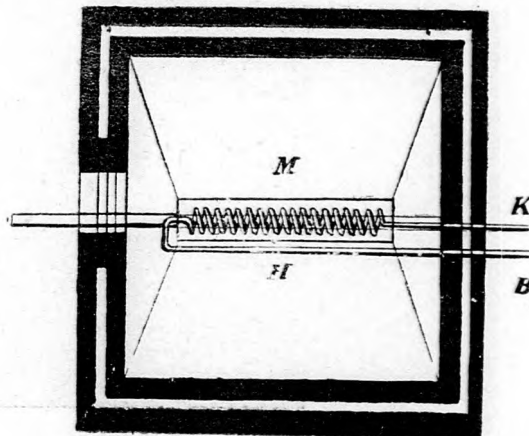
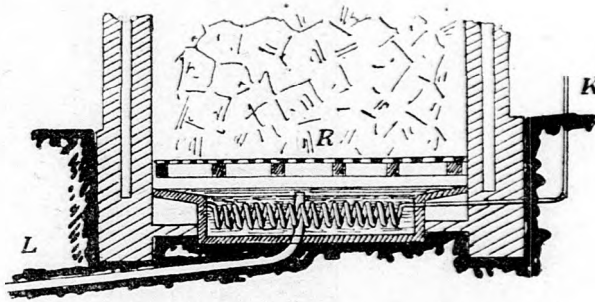
Amerikai jégverem. Az olvadási víz helyes elvezetése.

sen minden helyen, minden könyvben a verem közepére beosztva láthatjuk. E pont felé kell tehát a verem szélén keletkezett olvadási víznek igyekeznie, már csak azért is, mert a fenék e pont felé lejt. Ez határozottan helytelen, mert ha az esés nem elegendő, úgy a víz a széleken állva marad, ha pedig talál lefolyást, úgy a jég alatt kell utat törnie, azt folyton apasztva.

Sokkal természetesebb, helyesebb tehát, ha a közölt első kép módjára a fenék lejtőjét éppen megfordítva, azaz kifelé irányítjuk, továbbá a falak mentén köröskörül keskeny és sekély *C* csatornát köveztetünk vagy falaztatunk ki, ezt valami hulladékfával befedjük s legmélyebb pontjánál kivezetjük a vizet ott, ahol lehet, egyenest a szabadba, esetleg egy *L* betoncső segélyével, melynek vízébe még egy egyszerű légelzárót is alkalmazunk. Ez a csatorna vagy szivárgó évközben is hozzáférhető, tehát könnyen kitisztítható, úgy, hogy a lefolyó eső eliszaposodása még piszkos jégnél is ki van zárva.

Ott, hol lankásabb vagy egészen vízszintes terep miatt a víz kivezetése nehézkes, vagy általában mindenütt, hol a verem fenéke alatt áterjesztő talajt találunk, legegyszerűbb lesz a második képen vázolt megoldás.

A köröskörül futó *C* csatornában összegyűlt jégvíz az *L* lefolyó csövön át az *S* merőleges csőbe kerül, melynek alsó vége az áterjesztő rétegbe torkollik. *C* cső elhelyezése a verem kiásásával és felfalazásával

Amerikai jégház metszet- és alaprajza. Az olvadási víz kihasználása tejhűtés céljára.

Ujhuzás.

tömött vagy falazott *M* medence látható. E medence közepén — itt e vízgyűjtőt már a közepre kell helyezni — látunk egy teknőt s ebben egy horg. vasbádogból vagy vörösréz-ből készült csavaralaku hűtőcsőhálózatot

hűtőcső egyik végét a tejhűtővel, a másikat egy kis vízkáddal kötjük össze s a vizet egy kézi szivattyúval keresztül nyomjuk a csőhálózatban, úgy a tejet minden jég hozzátétele nélkül is lehűthetjük 4–6 C^o-ra, ami

Unalmas várakozás.

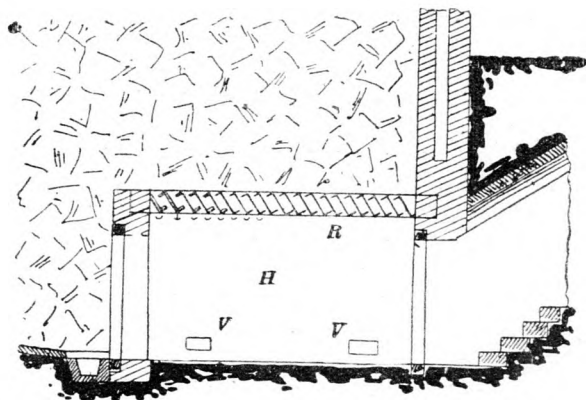
(H). A hűtőcső két vége a jégveremhez épített hűtőkamrába torkollik. A jégvíz a teknőt elborítja s csak a felesleg talál az *L* túlfolyó csövön lefolyást akár a szabadba, akár egy emésztőcsőbe vagy gödörbe. A berendezés működése ezután már természetes. Ha a

még azon esetben is, ha utána egy további jegesvízhűtés is szükséges, bizonyára tekintélyes jégmegtakarítással egyenértékű. A berendezés nem költséges, nagy szakértelmet sem igényel s így megfelelő helyi viszonyok között bárki által is, utánozható. Fődolog, hogy

folyton keringő s a tej által már felmelegített hűtővíznek elég ideje legyen ismét lehűlni, amit azért érünk el, hogy a csavarcső átmérőjét 2—3-szor oly nagyra vesszük, mint a be- és kifolyó csöveket (*B* és *K*), miáltal a tekőben a víz csak igen lassan halad előre.

Ha a jeget könnyen romló élelmiszerek stb. konzerválására is ki akarjuk használni, magába a házba vagy verembe egy hűtőkamrát szoktunk beépíteni. Hogy ezt a kamrát ott, hol lehet, a jégtömeg fenekére célszerű helyezni, azt természetesen kell találnunk, tudva, hogy hidegebb, sűrűbb levegő lefelé keresi az utat. Az is magától értetődik, hogy a hűtőkamrának a jéggel érintkező falai jó hővezetők legyenek, mert itt a gyors hőkiegyenlítés egyenest kívánatos. E célból én a hűtőkamrák oldalait rendszerint vagy vasbetonból 6—8 cm. vastagra vagy hullámlemezekből készítem s ugyancsak egy megfelelően megerősített hullámlemez-mennyezettel zárom el.

Még célszerűbbnek és határozottan igen elmésnek kell azonban találnom a 4-ik ábrában vázolt mennyezet szerkezetet, melyet a napokban láttam egy bécsi hentes

Helyesen szerkesztett hűtő helyiség közvetlen jéghűtéssel.

hűtőkamrája felett. E szisztema arra a megcáfolhatlan tényre van alapítva, hogy a hűtés hatása a legintenzívebb mégis csak akkor lesz, ha a jég minden médium nélkül közvetlenül érintkezik a kamra levegőjével. Ezt a tervező azért éri el, hogy a jeget egy vastartókból és fából kombinált rácsra *R* fekteti s pedig olyformán, hogy a kamra levegője folyton érintkezik a jéggel, mert hiszen alulról a jeget egészen jól lehet látni, sőt meg is lehet fogni; mégis teljesen ki van zárva, hogy az olvadási víznek egy cseppe is a kamrába kerülhet. Mint az ábra is mutatja, a víz mindig a rács egyik vályujába kerül s mivel az a hosszirányban menedékes, a kamra egyik végébe helyezett emésztőbe gyűl össze. Sőt, hogy még a hideg födemen a konstrukció által keletkezett cseppek se hulljanak a padlóra vagy a beraktározott élelmiszerekre, minden favályu alsó élén egy keskeny kis bádogcsatornát találunk felfüggesztve, mely minden cseppet a közös emésztőbe vezet.

Mivel pedig tudjuk, hogy a hús és tejtermékek stb. konzerválására nemcsak a hideg, hanem a rothadást előidéző baktériumok elvezetése, tehát alapos szellőztetés is szükséges, a hűtőkamra falában köröskörül több szellőző nyílást (*V*) látunk, melyek a levegőt a jégtömeg tetejére vezetik. A hideg levegő leáramlása pedig oly intenzív, hogy kellő számú felvezető cső jelenlétében a hűtőkamra levegője naponta 5—6-szor teljesen felújulhat; ami az alacsony hőmérséklettel párosulva, már maga elég biztosíték az élelmiszerek hosszabb eltarthatóságára.

Száhlender Gyula.

A potra-pör.

— Székely-monda. —

Egy elszegényedett k...i ember a f...-inak egy potrával adós maradt; ez adósától a potrát gyakran kérte, eleinte szép szóval s mikor már a türelméből kijött, haragosan is, hogy már egyszer valahára fizetné meg; de amint a legtöbb adóssal szokott történni, ez is csak ígérte, bízatta hitelezőjét, hogy megfizet, később szegénységével állott elő, végre még komolyan meg is haragudott hitelezőjére, hogy azon csekély összegért nem restelli őt annyiszor zaklatni, hisz azt el is engedhetné neki, de a fukar hitelező nemcsak hogy még jobban fel nem bosszankodott, hanem már most még nagyobb haragra gyuladt és egész határozottan kinyilvánította, hogy még csak azért sem hagyja, még a lelkén is megveszi az ő potráját.

Eme kiengesztelhetetlen pörlekedés közben az adóst szomszédjai egy napon halva találták.

Az akkori időben a halottakat három napig a templomban tartották, ahová az egyház által ajándékozott ócska deszkadarabokból csinált és állványra helyezett koporsófenékbe nyujfóztatták ki.

Ezen templom a két falu közötti mező közepén állott, amelyet a két szomszéd község azért építtetett oda, hogy a templom mindkét községtől egyenlő távolságra essék.

F...i hitelező, hogy szavát megtarthassa és potráját adósának még a lelkén is megvehesse, a halott kinyujtoztatása alkalmával a templom egy szegletében elbujt oly szándékkal, hogy a halott kinyujtoztatása végett összegyűlt néptömeg eltávozása után a halottal együtt a templomban bent maradjon, de minthogy emberünk jól be volt pálinkázva, még mielőtt az egyházi bezárta volna a templom ajtaját, mély álomba merült.

A nyakas hitelezőt csak éjfél tájban kulcsok zörgése és több fegyveres ember lármája ébreszté fel mély álmából. Akiket az általuk gyújtott lámpák világánál titkon jól megvizsgált és határozott meggyőződést szerzett magának arról, hogy a felfegyverkezett emberek valóságos rablók és az elrablott tárgyak és kincsek elosztása végett gyűltek össze ezen félreeső templomban. Először a különféle értékes holmikot osztották el egymás között, azután a pénzt az utolsó krajcárig leszámolták; végre pedig egy kard felett — mely gyémánt- és rubinokkal volt kirakva — sok ideig tanakodtak, hogy ki legyen, míg azután egyhangulag elhatározták, hogy a kérdéses kard legyen vezéröké, de csakis oly feltétel mellett, hogy azt előbb vitézség és bátorság jelképeül legelőször tartozik az ott fekvő halott mellében háromszor egymásután azonnal megforgatni.

A híres rablóvezér, hogy vitézségét bizonyítsa, a kardot hüvelyéből azonnal kirántva, a halotthoz lépe s már fel is emelé kardját, a midőn a halott teljes gyorsasággal felugorva, a gyenge deszkaállvány összeomlik, minek recsegése közben a megijedt halott torkaszakadtából ordítja:

„Ne bántsátok a halottakat!”

Ezen megfoghatatlan és kísérteties jelenettől a rablók szerfelett elrémülve, hanyathomlok rohantak ki a templomból, a kiszámolt sok pénzt az asztalon feledve.

A hitelező látva adósa feltámadt lelkét, búvóhelyét elhagyva, előáll most, hogy már fizesse meg az ő

potróját. De midőn észrevehé, hogy a sok pénz az asztalon maradt, odament, hogy azt a maga részére összeseperje: mire a feltámadt lélek őt feltartóztatva monda: „Nem úgy pajtás, ez mindkettőnkéket illet, tehát egyenlőleg felosztjuk. Ami csakhamar meg is történt. De a makacs hitelezővel ezen bő zsákmány sem tudá elfeledtetni határozott fogadását és újból a legszigorúbban megszólítá adósa lelkét, hogy fizesse megpotróját. Ez azt felelé, hogy mirevaló már most gazdag embernek a potra? s csak egy potra fejében nem kívánhat arany- vagy ezüstpénzt s hogyha csakugyan mégis követeli, várjon bár addig, amíg pénzt vált s akkor becsületesen megfizet. De a kérlelhetetlen hitelező számtalanszor ismételt megsürgetés után ezen szavakkal: Te lélek vagy s ha az órad kitelik, nem tudom beszélhetek-e veled, azért most rögtön add meg vagy ha nem, azonnal megfojtalak!

S ezzel őt gyorsan mellbe ragadá; hanem halottunk sem hagyta magát s így egymást rángatva, kiabálva huzalkodának, míg az ablakhoz közeledének, amelyen éppen akkor találta bedugni a fejét egy rabló, aki a vezér parancsára futott oda, hogy nézzen utána, vajjon az ott feledett nagy összeg pénzt elvihetnék-e. Az adós ember a rablót megpillantva, ennek sapkáját fejéről rögtön lekapta, a hitelezőjének dobva mondá: „nesze itt van ez sapka potrádba“. A megszaladt rabló ezen hirt vivé vezérének: annyin vannak uram a templomban, hogy azon sok pénzből csak egy-egy potra jutott egynek, s még valamelyiknek nem is jutván, annak fejében sapkáját rántá le fejéről.

Erre a rablók mindnyájan eltávoztak azon kísérteties helyről. A kibékült peresfelek pedig meggazdagodva tértek haza, s így lett vége a híres potra-pörnek.

De kérdé az olvasó, hogyan támadhatott fel a meghalt k... i ember? Ugy, hogy nem is volt meghalva, csak székelyesen mondva elrejtőzve; s éppen a rablott tárgyak feletti verseny alatt jött magához, s mikor magát ily rendkívüli állapotban találva, helyzetét sem tudván felfogni, egy darabig mozdulni sem mert, de a kard felemelésekor bizonyos halált látva maga előtt, attól való megszabadulhatására, más módot hirtelen nem tudott kitalálni, mint megszólalni, még pedig gyorsan felugorva — amire a deszkaálvány is alázuhant ijedtében tőle kitelhetőleg ordítá: *„Ne bántsátok a halottakat.“*
Simonffy Gábor gyűjtése.

APRÓSÁGOK.

Napoleon polgárruhában. Napoleon szeretett polgáriasan, fölismerés nélkül járnivalni Páris utcáin, hogy a maga szemével lásson és a maga fülével hallja meg a közvéleményt. Egyszer Duroc kíséretében járkált a körutakon s déltájban mind a ketten éhesen tértek be egy szerény kávéházba. Mikor fizetésre került volna a sor, akkor vették észre, hogy egyiküknek sincsen pénze. Az ügy kellemetlen volt, mert bosszantotta Napoleont, hogy hitvány tizennégy frank miatt majd fölismerik. Duroc mégis megpróbálta a dolog békés megoldását. A kávéház tulajdonosnőjéhez járult és rövid lejáratú hitelképpen azt kérte tőle, bocsássa el őket fizetés nélkül. Az asszonyságnak a dolog sehogysem tetszett. Csípőre rakta két kezét és szaporán pergő nyelvvel adta tudtára a két vendégnek, hogy a potyázó és csaló mihasznák osztályába sorozza őket. A császár és kísérelője elképedve hallgatták a szöözönt. Ekkor közbelépett a pincér és a maga zsebéből ajánlotta fel a tizennégy frankot.

— Ez a két jóképű úr — úgymond — nem lehet

csaló. Elhiszem nekik, hogy otthon feledték a pénzüket. Ha pedig mégis csalódnám, no hát akkor kidobtam tizennégy frankot. Még attól nem leszek koldus.

A két idegen eltávozott, de félóra multán visszatért Duroc, immár egyedül. Egyenesen a széles csípőjű asszonysághoz lépett és ezt kérdezte tőle:

— Mennyibe kerül a kávéháza?

— No bizony, tizennégy frankért ugyan oda nem adom — vágta vissza hetykén az asszonyság. — Harmincezer frankba, ha tudni akarja.

Duroc a zsebébe nyult és letette az asztalra a harmincezer frankot.

— Társam nevében megveszem és ezennel a pincér úrnak ajándékozom a kávéházat, a miért bizalommal volt hozzánk.

— Teringette! Hát kicsoda volt az ön társa?

— A császár!

A papucshős a bíróság előtt. A németországi Ortelsburgban a bíróság elé került egy Vitkovszki nevű házaspár. Az asszony hatalmas termetű, vésztojósó tekintetű, szigorú hölgy, a férfi cingár, ijedős pillantású úr, akire egész súlyával nehezedik az asszonynak odahaza viselt lábbelije. Bűnük eléggé érdekes. Ugy helyben hagyták a vejüket, hogy a szerencsétlent vizes lepebőbe kellett csavarni. Panaszára a büntetőjársbíróság felelősségre vonta a veszedelmes anyóst s az ennek mindenben vakon engedelmesskedő apóst. A bíró első sorban őt hallgatja ki.

— Hány éves? — kérdezi a bíró a vádlottól.

Semmi felelet.

— Hány éves? — ismétli meg a kérdést a bíró — és hol született? Mi a vallása?

A vádlott nem felel semmit, csak élete szigorú párjára vet kérdő, de ijedősnél-ijedősebb pillantásokat.

— Miért nem felel? — mordul erre rá haragosan a járásbíró.

— Nem merek, — szepegi rémulten a boldogtalan — én nem szoktam a feleségem engedélye nélkül beszélni.

Harsogó kacajjal fogadta a hallgatóság a vádlott kijelentéseit. Csak a feleség arca nem torzult mosolyra.

ADOMÁK.

Biztató.

Jaj, papa attól félek, hogy a kisasszony nem rajong értem!

— Pszsz... Nem látod? Az anyja éppen most mondja neki, hogy rajongjon.

Mentegetőzés.

— Ej, ej, tanár úr, nem is gratulál az eljegyzésemhez?

— Igazán, elfelejtettem. De a legközelebbi alkalommal nem fogom elmulasztani.

Pénz.

— Borzasztó a feleségem. Mindig pénzt kér.

— És mit csinál azzal a pénzzel.

— Mit tudom én? Még eddig egyszer sem adtam neki.

Ok.

— Furcsa, hogy maga néha olyan férfias, néha meg olyan nőiesen gyöngé!

Ez onnan van, mert őseimnek egy része férfi, másik része nő volt.

KÉPEINKHEZ.

Unalmas várakozás. Gábor úrfi bálba készül. Már felöltözött, de az idő oly lassan, oly unalmasan telt. Az óra csak nem akart a bál kezdetére érkezni. Olvasott lapot, könyvet, de azok unalmasak. Sokkal kellemebb ott a fényes bálterem közepén állva nézni a szép lányokat és a táncolókat. Mert az ilyen unatkozó úrfik elvből — nem táncolnak, a lányos anyák és a táncos leányok nagy bosszuságára.

Ujjhuzás. Minden nemzetnek megvannak a sajátosságai, szokásai. Ime a spanyolok mulatozás közben ujjhuzással mulatnak. Az öreg udvarló igen legénykedett, éveit számát elfeledte és egy fiatal, pozsgás lánynyal huzzott ujjat. No, de megjárta. Az erős leány egy huzásra fölkapta a székről. Lett erre nevetés.

Talány.

— Lépőrejtvény. —

E-	de-	éb-	va	má-	ban	ál-	va	dik.
nik.	gyik	min-	ren,	ár-	sik	hon-	mo-	Ár-

Megfejtési határidő 1907. február hó 10.

A megfejtéseket legcélszerűbb levelező-lapon beküldeni.

A „Független Ujság” 4. számában közölt talány megfejtése

„Mese, mese, szép mese,
Ne lármázzon senkise!”

Helyesen fejtették meg: Szabó Irén, Ács Mariska, Renner Ida, Barabás Józsefné, Péterfy Tamásné, Fejér Imréné, Tóth István, Vajda Antal, ifj., Pap Sándor ifj., Fekete Mihály, Verő Ferenc, Csontos András, Eleméri Ödön, Bordács István, Csinta Lajos, Mónos János, Simkó Péter, ifj. Vajda Ferenc, Csekő Ferenc, Juhás Máté, Nagy B. Ferenc, Bocskor Mihály.

A sorshuzásnál Fejér Imréné (név) huzztuk ki elsőnek, kinek egy értékes könyvet küldöttünk.

LEVELES SZEKRÉNY.

Szakács János. Kérdésére gazdasági rovatvezetőnk a következőket felelte: Az enyvtelenített csontliszt használatát egyáltalában nem ajánlom, mert hatása távolról sem olyan, mint a szuperfoszfáté, vagy Thomassalaké, sőt azt mondhatom, hogy — tözeges falajtóktól eltekintve — hatásában a lehető legbizonytalanabb s így

látszólagos olcsósága mellett egyike a legdrágább foszfortrágyáknak. Az enyvtelenített csontliszt foszforsava vízben egyáltalán nem oldódik, csakis savakban oldható, de itt is megnehezíti a feloldást a nyers csontliszt zsirtartalma. Valóban kár lenne oly körülmények között midőn t. kérdésttevő úr az ásványi szuperfoszfátok alkalmazásával igen jó eredményeket ér el, a nagyon is bizonytalan értékű enyvtelenített csontliszt használatára áttérni, melyből különben is 2—3-szor annyi mennyiséget kellene adni, mint a szuperfoszfátból s az eredmény ennek dacára is a lehető legkét élesebb lenne. Tessék csak a tisztelt úrnak irat erélyesen elutasítani. — **Tordai János.** Őszintén sajnáljuk, hogy bonyolódott ügyében valami talpraesett jó tanácsossal nem szolgálhatunk, olyasvalamivel, aminek segítségével a gordiusi csomót ketté vágthatná. Hogy a két térkép közül melyik a helyes, azt mi természetesen nem tudhatjuk. Ez a kérdés majd ebből akkor, ha a mérnöki munkát be lesz fejezve és annak rendje és módja szerint hitelesítve. A bonyodalom megszüntetését és az egész ügynek tisztázását csakis ettől lehet várni. Tehát a községnél kell folyton szorgalmazni, hogy a mérnököt a munkát befejezésére szorítsa, vagy ha másként nem lehet, a munkálatot másáll végeztesse el. Magános ember itt keveset tehet. A községi előjárás erélyétől függ az egész. — **Bárany Ferenc.** Egy rőf=78 cmtr. Egy öl 189¹/₂ centiméter. Egy marok 10¹/₂ centiméter. A naptárt Ön is megkapja ajándékkul, mint új előfizető.

Élelmi cikkek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete jelentése 1907 január 23.

Budapesti Központi Vásárcsarnok árai.

Husneműek: marhahus 9·6—1·12 K., vidéki borjúhús 130—142 Kl, sertéshús 1·24—1·40 K., szalonna füstölt 130—150 K., szalonna, olvasztani való 1·20—1·39 K., háj 130—150 K., sertésszir 1·30—1·50 K. — **Füstölthús:** (vidéki) kg.-ja 1·50—2·— K., hazai sonka 1·60—2·— K.

Baromfifélék: ———— K., rántani való csirke 1·60—2·20 K., sütni való csirke 1·80—2·80 K., kacsza, hizott ———— K., lud, hizott 10·—17·— K., pulyka, hizott 6·—12·— K. páronkint. Vágott hizott liba 1·10—1·30 K., vágott hizott kappan, kacsza és pulyka 1·20—2·80 K. kg.-ként.

A „FÜGGETLEN UJSÁG” szerkesztésére felügyel:

RUBINEK GYULA,

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatója.

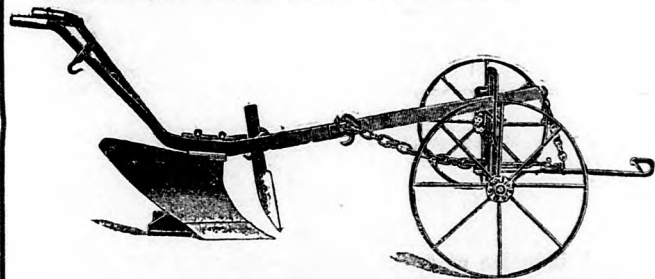
== Ifj. Kovács József Orosháza ==

Magyar házi-ipar. ————— Magyar termények.

Sőprűk, szatyorok, gyékények, bőrbocskorok, posztócipők, mák, bab, kása, szalonna, paprika legolcsóbban szállítja:

== ifj. Kovács József Orosháza ==

== Egyvasu egytetemes ekék ==
Két és több barázdás ekék

BÄCHER RUDOLF kizárólagos ekegyára

Magyarországi vezérképviselő **Szücs Zsigmond Budapest, VI., Nagymező-u. 68.**

Minden részükben elsőrendű aczélanyagból a leg-tökéletesebb szerkezettel

Tégelyaczel-fejekkel, melyek eltörhetlenségeért szavatosságot vállalnak. Különösen tartósnak bizonyult, háromréteges (compound) pánczel aczel-lemez kormánylapokkal, melyekre a legragadósabb öld sem tapad. Gondosan edzett, feltűnően hosszú ideig eltartó szántóvasakkal. — **Figyelemre méltó újdonság:** Bächer „D”-jegyű javított szerkezetű eketaligája teljesen pormentesen csukott agyakkal önműködő kenőszelencével; közönséges eketaligák ellenében **ötszörös tartósságot** biztosítanak. Különlegességek rétművelő-eszközökben. Boronák, kapáló- és föltögetőgépek, porhanyitók, rögtörők. Árjegyzéket készsággal küldök.

A magyar királyi államvasutak téli menetrendje.

Érvényes 1906. évi október hó 1-től.

A vonatok indulása Budapestről.

A vonatok érkezése Budapestre.

A keleti pályaudvarról				A nyugati pályaudvarról			
vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme
28	6:20		szv.	102	1:00		k. ost. expriv
10	6:45			146	5:45		szv.
906	7:00		gyv.	122	6:00		
302	7:10			150	6:15		
903	7:15		szv.	712 a	6:35		
604	7:25		gyv.	6502	6:40		
1302	7:35			4102	6:45		
402	7:40			148	6:55		
318	7:45		szv.	1404	7:20		gyv.
1602	8:00		gyv.	104	8:00		
806	8:00		szv.	152	8:05		szv.
1508	8:10			712	8:30		
1006	8:15			116	9:20		
408	8:35			154	9:35		
2	8:50		gyv.	708	9:40		
24	8:55		szv.	6508	11:15		motv.
506	9:00			156 a	11:25		szv.
306	9:35						
11	11:15		tszsz				
Délután							
8	12:20		szv.	6704	12:05		szv.
610	12:20			156	12:15		
310	12:35			12	12:25		
320	1:30			4108	12:40		
1304	1:50		gyv.	158	1:10		
912	1:55		szv.	4114 ¹⁾	2:05		szv.
602 ²⁾	2:00		gyv.	124	2:15		
4	2:10			180	2:20		
404	2:15			704	2:25		gyv.
20	2:25		szv.	120	2:30		szv.
312	2:25			414	2:40		
504	2:35		gyv.	720	2:45		
510	2:40		szv.	3504	2:50		
1902	3:00			106	3:00		gyv.
904	3:20		gyv.	162	4:15		szv.
1022	3:25		vv	130	4:25		
304	3:30		gyv.	716	4:30		
16	4:30		szv.	108	5:15		gyv.
322	5:20			164	6:10		szv.
308	5:35			124	6:20		
508	5:45			722	6:30		
314	6:25			4108	6:40		
914	6:25			356	6:45		motv.
1004	6:50		gyv.	406	6:55		gyv.
1706	7:05		szv.	710	7:00		szv.
22	7:15			166 ²⁾	7:15		
324	8:15			132 ³⁾	7:50		
1510	8:45			168	8:30		
502	9:15		gyv.	118	10:00		
1912	9:20		szv.	706	10:10		gyv.
406	9:40			1408	10:30		szv.
1306	9:40			714	10:35		
908	10:10			902 ⁴⁾	11:20		keleti expriv
910	10:10			702 ⁵⁾	11:30		k. ost. expriv
12	10:30						
1008	10:45						
328	11:10		vv				

A vonatok indulása és érkezése Budapest—Józsefváros.

Indulás		Érkezés	
330 ²⁾	7:00 szv.	Pécel	328 ²⁾ 6:00 szv.
			Pécel

A keleti pályaudvarra				A nyugati pályaudvarra			
vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme
645	5:00		tszsz.	701 ¹⁾	12:50		k. ost. expriv
327	5:20		vv.	143	5:35		szv.
1707	5:45		szv.	721	5:45		
909	5:45			6505	6:00		motv.
607	6:10			6701	6:15		szv.
19	6:15			145	6:25		
405	6:35			1407	6:35		
11	6:40			217	7:05		tszsz.
317	7:10			709	7:15		szv.
913	7:10			4107	7:25		
507	7:20			147	7:35		
1307	7:25			117	7:45		
309	7:35			6501	7:50		
1911	7:40			501	8:35		
501	7:50		gyv.	1005	8:10		szv.
1005	8:10		szv.	1509	8:15		
1509	8:15			509	8:30		
311	8:45			311	8:45		
1003	8:50		gyv.	1003	8:50		gyv.
13	9:10		szv.	307	9:45		
307	9:45			911	9:50		
911	9:50			27	10:15		
27	10:15						
Délután							
319	12:10		szv.	6507	3:15		motv.
609	12:25			127	3:55		szv.
301	12:40		gyv.	6703	4:15		
7	12:45		szv.	4103	4:30		
903	1:00		gyv.	161	5:40		
601 ¹⁾	1:10			115	5:55		
1901	1:30			707	6:20		gyv.
401	1:30			163	6:50		szv.
1	1:45			105	7:00		gyv.
503	1:50			711	7:10		szv.
1301	2:10			4109 ²⁾	8:10		
313	3:10		szv.	165 ³⁾	8:20		
321	5:40			125	8:45		
15	6:35			07	9:05		gyv.
505	6:40			4105	9:15		szv.
907	6:55			1405	9:45		gyv.
305	7:00			6503	9:50		szv.
3	7:10		gyv.	167	10:15		
605	7:20		szv.	723	10:40		
1007	7:55			129 ⁴⁾	10:45		
407	8:10			901 ⁵⁾	10:55		keleti expriv
1507	8:50			101	11:00		k. ost. expriv
1001	9:05		gyv.				
303	9:10						
9	9:30		szv.				
603	1:35		gyv.				
1303	9:50						
905	10:00						
403	10:10						
323	10:35		szv.				

A vonatok indulása és érkezése Buda—Császárfürdő kitérő.

Indulás		Érkezés		
4902	6:14 szv.	Esztergom	4007	7:17 szv.
4008	12:20	Dorog	4001	8:45
4014 ¹⁾	1:55	Piliscsaba	4003	4:39
4004	2:29	Esztergom	4009 ²⁾	8:19
4006	6:30	Esztergom	4005	9:22

1) Bezárólag november 15-ig, azontul csak Brassóig közlekedik.
2) Csak hétköznapokon közlekedik.

1) Bezárólag november 15-ig, azontul csak Brassótól közlekedik.
2) Csak hétköznapokon közlekedik.

1) Érkezik minden hétfőn és csütörtökön.
2) Vasár- és tünneppapokon bezár. november 18-ig közlekedik.
3) November 1-től bez. márc. 31-ig Dunakeszi-Alagról is közlekedik.
4) Csak október és április hónapokban közlekedik.
5) Érkezik minden kedden, csütörtökön és szombaton.

Legjobb tejfőző a BALTIK

BALTIK-SEPARATOR

nemcsak azért arat nagy sikereket és részben mindenütt elismerésben, mert a legökéletesebb és legmodernebb tejfőző, hanem azért, mert a szerkezet egyszerűsége a BALTIK kezelését még egy gyermeknek is lehetővé teszi. Miután az egész szerkezet el van zárva, sz. rencesétlenségnek eleje vétetett és a géprészek sem romlásoknak, sem piszkolódásoknak nincsenek kitéve.

A BALTIK RADIATOR

készíti a legjobb és legtisztább vajat.

Szenzációs találmány.

(Lásd ismertetőt a »Köztelek« 70-es számában.)

Kérje árjegyzékünket, valamint a modern kézi separatorokról irt bírálatunkat.

Baltik Separator Részv.-Társ.

magyarországi vezérképviselése

BUDAPEST,

VII. ker., Erzsébet-körút 8. szám.

TELEFON 52-58.

Szállítunk teljes tejgazdasági berendezéseket

TURUL védjegy

TURUL védjegy

Alfa-Separator Részv.-Társaság

BUDAPESTEN

VI., ker., LOMB-UTCZA II. szám.

Tejgazdasági gépgyár

Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.

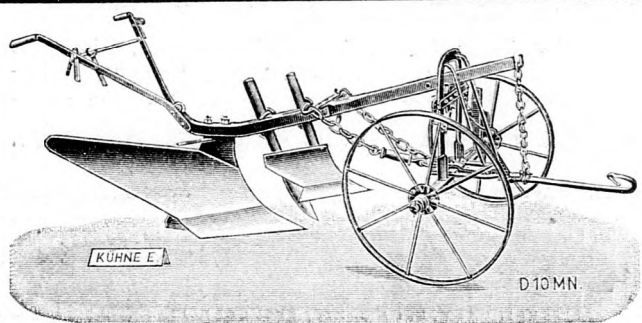
Tejszövetkezetek és telepek berendezése.

Arjegyzékek, tervek és költségvetések díjmentesen.

Alfa Laval Separatoraival eddig több mint 770 első díjat nyertek. — Évi gyártás körülbelül 85000 darab.

Több mint 500,000 Alfa Laval Separator az egész világon.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban Budapest, Üllői-ut 25.

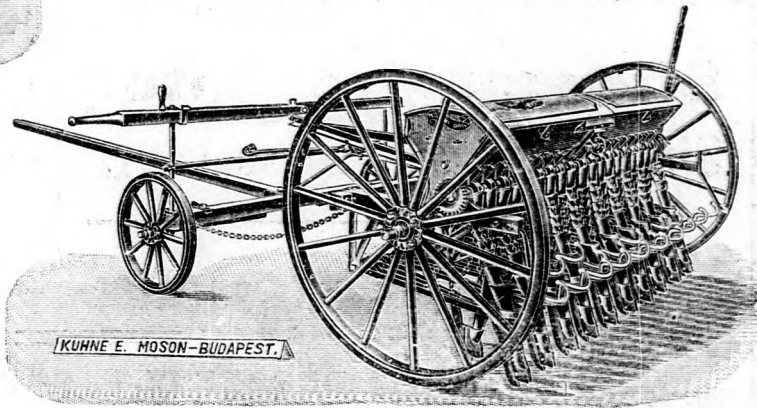
Az őszi idényre:
Egy- és kétvasu ekéket
(Ujdonság: BIPPART-altalajke).

Sorvetőgépeket

és mindennemű mezőgazdasági gépeket szállít:

Kühne E. gépgyára Mosonban.

Főraktár: BUDAPEST, VI. ker., Váci-körút 57/a.

1905. évi forgalom : 25,000 zsák

Felhívjuk a t. c. gazdaközönség figyelmét
a budapesti
gyapju-aukcziókra

melyek minden év folyamán
két sorozatban tartatnak meg.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat
Budapest Dunaparti teherpályaudvar“ czimzett gyapju-
küldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes
díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban ré-
szesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű fel-
világosítással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat

HELLER M. S TÁRSA

Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 13. szám.

Gőzekéket, Gőz-utihengereket

és

Gőz-utimezdonyokat

a legtökéletesebb szerkezettel, a legjutányo-
sabb árak mellett szállítanak

John Fowler & Co.

Budapest-Kelenföld

a vasutállomással szemben.

Telefon 42—50.

Telefon 42—50.

Gazdak Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám, II. em.

Alakult 1900. Biztosítéki alap: Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával — 1.953,240 — kor.
Tartalékok — 601,263,93 kor.

	Összesen
1901. évi fölség	2.554.503,93 kor.
1902. évi fölség	90,349.— kor.
1903. évi fölség	59,782,26 kor.
1904. évi fölség	109,331,73 kor.
1905. évi fölség	72,438,23 kor.
1906. évi fölség	61,730,80 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, egyaránt az
ember életére, különféle módokat szerinti.

Az illet-eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek
és az 1901. évi tüzletfeleslegb. l. egy a tüz-, mint a jégkár ellen biztosítva
volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi tüzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba he-
lyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatéri-
lést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—3%-os
díjvisszatérítést en részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosított-
tak kik 5—10 évre adják fel biztosításukat 5% engedményben részesítet-
nek. Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők
közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban
besszéggel szolgál az igazgatóság.

KURCZ LIPÓT ÉS TÁRSA

photocinkografiai műintézete

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 13.

KÉSZIT: mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

CLICHÉKET

Chemigrafia, chromotypia, photo-(auto)-typia, fametszet stb.
utján. Térképek, tervezetek, alaprajzok photolithogra-
fiailag legszebben, legolcsóbban sokszorosíthatnak.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközölhetnek.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Strassfurti kainitot,

Strassfurti kálitrágyasót 40% káli

tartalommal, továbbá

mindennemű egyéb

Mútrágyafélét,

Rézgáliczot

szállít a

„Hungária” műtrágya, kénsav- és vegyi-ipar
részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.